

Velferðarnefnd Alþingis
Alþingi v/Austurvöll
150 Reykjavík

Reykjavík 29.apríl 2021

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um rafrettur og áfyllingar fyrir rafrettur (nikótínvörur)

Vísað er til tölvupósts frá nefndarsviði Alþingis, dagsett 15. apríl 2021, þar sem óskað var eftir umsögn Sven ehf. um frumvarp til laga um rafrettur og áfyllingar fyrir rafrettur (nikótínvörur), 713. mál.

Sven ehf. rekur sérverslanir með nikótínþúðum á Íslandi og fagnar því að lagarammi liggi fyrir um innflutning, sölu og markaðssetningu á slíkum vörum á Íslandi.

Félagið gerir athugasemdir við að ákvæðum um nikótínvörur sé bætt við ákvæði laga um rafrettur og áfyllingar fyrir rafrettur nr. 87/2018 eins og frumvarpið gerir ráð fyrir. Telur félagið að heppilegra hefði verið að setja sérstök lög um nikótínvörur enda eru þær allt annars eðlis en rafrettur. Einnig telur félagið að þær reglugerðir sem settar verða í kjölfar breytinga á lögum hvað varðar nikótínþúða verði sett í sérstaka reglugerð en ekki sett inni núverandi reglugerð um merkingar á umbúðum rafrettna og áfyllinga og efni upplýsingabæklings sem fylgja skal rafrettum og áfyllingum.

Allir nikótínþúðar sem Sven ehf. selur í sínum verslunum eru framleiddir eftir sömu reglum og með sama innihald og reyklaust tóbak að öðru leyti en því að ekkert tóbak er í nikótínþúðunum. Áratugarannsóknir á reyklusu tóbaki sýna með skýrum hætti kosti þess umfram tóbak með reyk. Þá bendir félagið á að rannsóknir á rafrettum séu aftur á móti af afar skörnum skammti. Því er að mati félagsins í raun hagsmunamál samfélagsins að fækka notendum á tóbaki og nikótíni með reyk sem og notendum á íslensku neftóbaki sem er notað sem munntóbak og engar rannsóknir liggja fyrir um heilsufarsleg áhrif á.

Að gefnu tilefni vill félagið vekja athygli á tilteknum atriðum sem það telur að skoða megi betur þegar kemur að laga- og reglugerðarsetningu í tengslum við sölu nikótínþúðum og öðrum nikótínvörum.

Aldurstakmark

Félagið tekur heilshugar undir að 18 ára aldurstakmark sé lögfest hvað varðar notkun niktótínþúða enda hefur félagið fylgt þeirri reglu strangt frá opnun. Mikilvægt er að þeir sem selja nikótínvörur af einhverju tagi tryggji eftir fremsta megni að slíkar vörur séu ekki seldar til barna þar sem nikótín er mjög ávanabindandi efni.

Mikilvægi þess að vörur sem innihalda nikótín séu merktar á viðeigandi hátt fyrir neytandann

Tillögur í frumvarpinu hvað þetta varðar eru því að mati félagsins að mörgu leyti góðar þó þær gangi í einstaka tilvikum nokkuð langt. Mikilvægt er að umbúðir nikótínvara beri með sér innihaldslýsingar um magn nikótíns per einingu og gangi ekki lengra en gengur og gerist með aðrar sambærilegar vörur í dag. Þer að líta til þess að öðruvísi upptaka er á nikótíni í nikótínþúðum en í áfyllingarvökva í rafrettum þegar reglugerð verður sett með hámarki á nikótínmagni. Þær rannsóknir sem gerðar hafa verið á nikótínþúðum með tóbaki sýna að upptakan í þeim þúðum sé 20-50%. Mikilvægt er að heimilt sé að fara uppí allt að 20mg per einingu af nikótíni í nikótínþúðum. Ástæða þess er samfélagsleg ábyrgð í því fækka notendum nikótíns með reyk og neftóbaki í vör þar sem venjulegur skammtur af neftóbaki í vör er meira en 20mg per einingu og reykingarfólk eða veipaarr sem ákveður að hætta og skipta yfir í nikótínþúða þarf yfirleitt 11-20mg. Sven ehf. hefur ætíð haft þessar tilteknu upplýsingar mjög sýnilegar á sínum vörum sem og allar þessar upplýsingar eru aðgengilegar á vefsíðu félagsins og eru slíkar merkingar til góðs fyrir neytandann.

Að mati félagsins er mikilvægt að á umbúðum sé að finna skýrar viðbótarmerkingar á íslensku annars vegar um að nikótín sé mjög ávanabindandi líkt og kveðið er á um í lögnum.

Hins vegar staldrar félagið við fyrirhugaðar breytingar á 2. mgr. 16. gr. laganna. Samkvæmt ákvæðinu sem um ræðir er ráðherra heimilt að setja í reglugerð ákvæði um kröfur varðandi m.a. merkingar og innihaldslýsingu rafrettna og áfyllinga fyrir þær, sbr. reglugerð nr. 255/2019. Í reglugerðinni er m.a. gerð sú krafa að pakkingum rafrettna og umbúðum áfyllinga fylgi „bæklingur“ með upplýsingum á íslensku um tiltekin atriði.

Þó ekki liggi fyrir á þessum tímapunkti hvort að ákvæði um merkingu nikótínvara verði felld undir tilgreinda reglugerð eða hvort sérstök reglugerð verði gefin út varðandi nikótínvörur vill félagið koma á framfæri þeirri skoðun sinni að 6.gr. í framangreindri reglugerð segir að bæklingur skuli fylgja ættu ekki að ná yfir nikótínþúða þær upplýsingar sem að krafist er að komi fram í bæklingi skv. reglugerðinni eru nú þegar aftan á dósunum.

Vekur félagið athygli á að innihald nikótínþúða að undanskildu nikótíni er það sama og í matvælum. Hér á landi er hægt að kaupa kaffi, safu, jafnvel áfengi eða hvaða neysluvöru sem er aðra sem inniheldur t.a.m. viðbættan sykurlausu eða koffín þar sem ekki er gerð krafa um slíkar upplýsingar á íslensku, sbr. 3. gr. reglugerðar nr. 1294/2014 um miðlun upplýsinga um matvæli til neytenda, með síðari breytingum. Samkvæmt því ákvæði mega merkingar vera á íslensku, ensku eða öðru norðurlandtungumáli öðru en finnsku. Viðbótarupplýsingar vegna drykkja sem innihalda mikið af koffíni eða matvæli með viðbættu koffíni þurfa að vera á íslensku, sem er í takt við það sem nefnt var hér að ofan um varúðarmerkingar um að nikótín sé ávanabindandi. Að mati félagsins ættu merkingar fyrir nikótínþúða fremur að vera í takt við þetta en ekki í samræmi við reglur um rafrettur og áfyllingar í þær.

Auglýsingar og sýnileiki í sérverslunum.

Í 11. gr. frumvarpsins er lögð sú kvöð að vörurnar séu ekki sýnilegar inn um glugga í sérverslunum. Það skýtur skökku við að lagðar séu ríkari kröfur á sérverslanir með nikótínvörur en ríkisverslun sem selur áfengi sem einnig er ávanabindandi vara og sýnt hefur verið fram á

töluvert meiri skaðsemi, fyrir líkamlega og andlega heilsu fólks. Ekki er gerð krafa á áfengisverslun ríkisins að hafa sýnar vörur ekki sýnilegar inn um glugga verslana. Leggur félagið til að meðalhófs sé gætt í lagasetningu hvað þetta varðar og ekki gengið lengra með takmörkun á sýnileika í sérvöruverslunum með nikótínvörum en sérvöruverslunum með áfengi.

Tilkynningargjald og strikamerki

Lagt er til í frumvarpinu að sú breyting að markaðseftirlit verði í höndum Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar og að tilkynna þurfi til stofnunarinnar áður en markaðsetning er fyrirhuguð. Ráðherra er veitt heimild til að útfæra nánari útfærslu og einnig veitt heimild til gjaldtöku fyrir móttöku tilkynningar. Í núverandi löggjöf er þetta í höndum Neytendastofu og innheimtir sú stofnun 75 þúsund krónur í tilkynningargjald. Óskýrt er fyrir hvað þetta óhóflega gjald stendur og fyrir hvað er verið að greiða annað en að taka á móti tilkynningu, sjá um vörslu og greina þær upplýsingar sem hún inniheldur. Bent er á að heimild er í lögnum fyrir því að rukka framleiðendur, innflytjendur sérstaklega ef að til þess kemur að rannsaka þurfi vöruna frekar sem tilkynnt er um, þannig að það er skýrt að tilkynningagjaldi er ekki ætlað að standa undir þeim kostnaði. Gæta verður meðalhófs í gjaldtöku hins opinbera og skýrt verður að vera fyrir hvað er verið að rukka. Einnig bendir félagið á að engar útskýringar eru á því hvað telst ný vara. Slíkt þarf að vera töluvert skýrara, er verið að tala um nýtt strikamerki, nýtt vörumerki, nýtt innihald? Gæta verður að samkeppnissjónarmiðum í því tilliti sérstaklega þegar horft er til skilgreininga er varða strikamerkingar. Strikamerkingar á sömu vöru geta verið misjafnar á milli landa og með því að tengja óhóflega gjaldið eingöngu því er verið að skattleggja neytendur og í raun að gera minni smásöluaðilum erfiðara fyrir að kaupa vörur til endursölu í einhverri samkeppni. Ef vafi leikur á að um sama vara sé með ólíkum strikamerkjum getur eftirliststofnunin alltaf ákveðið að skoða það nánar og velta þeim kostnaði á viðkomandi innflutningsaðila.

Tilefni og nauðsyn lagasetningar

Sven ehf. tekur undir að nauðsynlegt sé að setja lagaramma í kringum sölu á nikótínþúðum. Hinsvegar þarf að gera greinarmun á rafrettum, áfyllingum fyrir rafrettur og á nikótínþúðum. Bæði er upptaka á nikótíni öðruvísi sem og innihald. Í Svíþjóð er eftirlit með framleiðslu nikótínþúða með tóbaki undir matvælaeftirlitinu, þar sem þúðarnir innihalda sömu efni og notuð eru í matvæli að undanskildu tóbakinu. Allar líkur er á að tóbakslausir nikótínþúðar muni falla undir sama eftirlit þar sem framleiðsla þeirra er á sama hátt, þ.e innihaldsefni þau sömu og notuð eru í matvæli að undanskildu nikótíninu.

Sven ehf. vill að lokum þakka fyrir að fá tækifæri til að veita umsögn sína við frumvarpið og eru forsvarsmenn þess boðnir og búnir til að mæta á fund nefndarinnar ef að þess er óskað.

F.h. Sven ehf.

Ragnar Orri Benediktsson, framkvæmdastjóri

